

از سالن تاسطر

انیمیشن در جشنواره فیلم فجر حاشیه یا اصل؟

◀ **احسان طهماسبی**

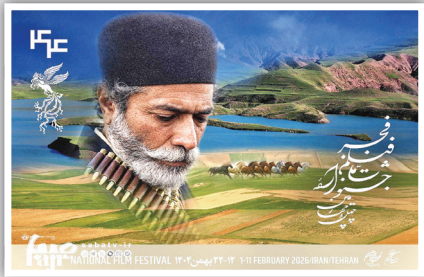
نخستین مواجهه جدی فجر با انیمیشن، در تهران ۱۵۰۰ (بهرام عظیمی)، بیش از آنکه نشانه‌ای از آغاز یک مسیر جدید و تفکری نو در ساختار این فستیوال باشد، همچون استثنایی در دل فیلم‌های دوره سی‌ام بود. از این‌رو رویکرد مواجهه با این اثر (و حتی در مواجهه با آثاری مشابه در سال‌های بعد همچون شاهزاده روم (هادی محمدیان)) نه از موضع برابری، بلکه با نگاهی کنجکاوانه و محتاطانه بود؛ در واقع فجر نمی‌دانست با انیمیشن می‌بایست همچون یک اثر سینمایی رفتار کند یا یک اتفاق حاشیه‌ای. هرچند از میانه دهه ۹۰، شیوه رویارویی با این آثار رویکرد واضح‌تری پیدا کرد و با ایجاد بخش مستقل پویانمایی، نقطه عطفی در کارنامه جشنواره فجر رقم خورد، اما همچنان این استقلال، بیش از آنکه تشابهی با بهرسمیت‌شناختن این بخش داشته باشد، نوعی تفکیک ایمن در زمینی جدا با داورانی مجزا و بدون امکان رقابت با بدنه اصلی سینما بود. بر مبنای همین زاویه دید بود که یکی از اساسی‌ترین نقاط افتراق جشنواره فیلم فجر با جشنواره‌ای همچون کن پدید آمد؛ داوری آثار انیمیشن در بخش‌های اصلی کن همچون «هفته نقد» و «نوعی نگاه» و همچنین تفاوت در ملحوظ کردن پارامترهای انتخاب آثار و داوری (در کسن، تمرکز بر زبان سینمایی و جسارت فرمی و در فجر، تأکید بر پیام و محتوا و سیاست‌های فرهنگی).

نبايد از اين نکته غافل شدد كه اين حضور بينابيني و حاشيه‌اي انيميشن‌ها در فجر، نه پتانسيل كافي براي خلق مركزيت هويت‌بخش اين آثار را به‌وجود مي‌آورد و نه مي‌تواند مخاطب را وادار به ناپيده‌گرفتن اين قبيل آثار كند. از اين‌روست كه بازتعريف سياست در حضور و داوري، مي‌تواند تحول مهمي در مواجهه مخاطب با اثر در سالن سينما و تغيير در روايروي منتقد با اين محصول فرهنگي در سطرهاي نقد پديد آورد.

خجستگانی که در جشنواره ملاقات می‌کنیم

نقش‌بازان برده‌نقره‌ای فجر ۴۴

◀ **مستانه یگانه**

کدام بازیگران در فجر ۴۴ حضور دارند؟ پرکارها کدامند و با چه فیلم‌هایی به جشنواره آمده‌اند؟ نام‌های بازیگرانی که از چهل و چهارمین جشنواره فیلم فجر با ید به‌خاطر بسیاریم کدامند؟ این گزارش پاسخی به این سؤالات است.

حامد بهداد

حامد بهداد امسال با «پیرپسر» دومین فیلم پرفرش سال را داشت که برخلاف معمول سینمای ایران که کم‌دی‌ها پیش‌تاز گیشه هستند، درامی ۳ساعت و ۱۰دقیقه‌ای بود. بهداد بعد از شکست تجاری چند کم‌دی‌ای که بازی کرد، در جشنواره امسال ۱۳درام اجتماعی دارد و با موفقیت «پیرپسر» به‌نظر می‌رسد از همیشه برای بازی در نقش‌های جدی مصمم‌تر است. بهداد بیش از یک دهه پیش سیم‌رغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد جشنواره را برای «جرم» برد و امسال با فیلم «اردوپیشت» ساخته محمد داودی، «زنده‌شور» ساخته کاظم دانشی و «گیس» ساخته محسن جصور در جشنواره ۴۴حضور دارد. با این حال بعید است جایزه‌ای از فجر امسال نصیب او شود.

علی مصفا

جنس حضور علی مصفا در سینمای ایران به شکلی است که هرقدر هم در فیلم‌ها و سریال‌های شبکه نمایش خانگی نقش آفرینی کند، باز هم کم‌کار به‌نظر می‌رسد. او حتی اگر به اندازه امید روحانی هم در فیلم‌ها جلوی چشم باشد، باز هم وصله پرکاری به او نمی‌چسبد. امسال هم مصفا جزو پرکاران جشنواره است. او با ۲فیلم در جشنواره حضور دارد که شاید بعد از اکرانشان اصلاً متوجه نشویم علی مصفا در این فیلم‌ها بازی کرده است. «خواب» مانی مقدم و «کارواش» احمد مرادپور آفیلمی هستند که علی مصفا در آنها ظاهر شده است. مصفا حتی اگر

امین حیایی و امیر آقایی

از میان بازیگرانی که با ۲فیلم در جشنواره حضور دارند، ۲نام بیشتر از بقیه جلب توجه می‌کند؛ امین حیایی و امیر آقایی. امین حیایی با «استخر» و «بیل‌بورد» و امیر آقایی با «جان‌شین» و «کارواش» به جشنواره آمده‌اند. حیایی برای «شب» و «برف» قبلاً از جشنواره برنده سیم‌رغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد شده و آقایی هم یک‌بار برای فیلم «شنای پروانه» برای دریافت سیم‌رغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد روی صحنه رفته است.

دیگرانی که به فجر آمده‌اند

بازیگران چهره و شاخص دیگری هم هستند که در جشنواره حضور دارند. الناز شاکردوست، حسن پورشیرازی، صابر ابر در «آرامبخش»، علیرضا خمسه و مهران مدیری در «استخر»، امیر جدیدی در «اسکورت»، سعید آقاخانی و سروش صحت در «یل»، هادی کاظمی و مهران احمدی در «حاشیه»، رضا عطاران و مریلا زارعی در «خواب»، بهرام افشاری، سارا بهرامی و امیر جعفری در «زنده‌شور»، محمدرضا شریفی‌نیا و آریتا حاجیان در «کافه سلطان»، بهنوش طباطبایی در «کیس» و جمشید هاشم‌پور در «مارون»، الناز ملک در «نیم‌شب» و «خیابان جمهوری» و هادی حجازی‌فر در «خیابان جمهوری» ایفای نقش کرده‌اند.

روند جشنواره در ۶-۵سال گذشته نشان داده بازیگرانی در شب تقسیم جوایز دست پر به خانه می‌روند که در سالن حاضر باشند. معمولاً هم بازیگران جوان که جایزه و تشویق برایشان اهمیت دارد یا باتجربه‌هایی که معمولاً در کانون توجه نبوده‌اند، در سال‌های اخیر از جشنواره دست‌خالی برنمی‌گردند. امسال هم باید منتظر بود که یکی از همین ۲گروه دستشان به سیم‌رغ برسد

هدی زین‌العابدین

باسریال «انتهای شب» (آیدا پناهنده ۱۴۰۳) بود که نام هدی زین‌العابدین سر زبان‌ها افتاد. قبل از آن با اینکه هم در سینما، هم در تلویزیون و هم در شبکه نمایش خانگی بازی کرده بود، اما با این سریال بود که جدی‌گرفته شد و تماشاگران به او علاقه‌مند شدند؛ هرچند بعد از این سریال هنوز نقشی بازی نکرده که به اندازه نقش ماهرخ زریاب در «انتهای شب» به چشم بیاید. امسال در فجر با ۲فیلم «خواب» و «اسکورت» در جشنواره این فرصت پیش آمده که هدی زین‌العابدین در بهمن نه چندان سرد ۱۴۰۴بار دیگر خاطره حضور گرمش در «انتهای شب» را تکرار کند.

دیکته و زاویه

ملی‌گراتر از مصدق

در باره یک صفت الحاقی به جشنواره

◀ **حافظ روحانی**

تردید داریم که دبیر در کمتر نشستی از نشست‌های رسانه‌ای ادوار جشنواره فیلم فجر به اندازه نشست روز ۱۴۰۴بهمن تا این اندازه از کلمه ملی استفاده کرده باشد؛ منوچهر شاهسوری اما در این نشست تا آنجا بر صفت «ملی» تأکید داشت که یادآور صحبت درباره ملی‌شدن صنعت نفت در دهه ۱۳۲۰بود.

فارغ از دلایل ماهوی و قابل‌درک تأکید شاهسوری بر کلمه «ملی» این واژه در ادوار مختلف به دلایل گوناگونی به‌کار رفته‌بود؛ چه زمانی که بخش رقابتی سینمای ایران در برابر بخش بین‌المللی با این واژه توصیف می‌شد و چه زمانی که جشنواره جهانی فیلم فجر تأسیس و زمان برگزاریش از جشنواره اصلی فیلم فجر جدا شد تا بتواند در تقویم سالانه جشنواره‌های بین‌المللی رقابتی که باصطلاح جشنواره‌های الف خوانده می‌شوند، حاضر شود. بعد از این جایی‌بی بود که عنوان «ملی» برای تفکیک ۲جشنواره از هم به‌کار رفت و جشنواره ملی و جهانی به ۲جشنواره مستقل تبدیل شدند که هر دو عنوان فجر را بر پیشانی داشتند.

اما اظهارات شاهسوری و تکرار وسواس‌گونه واژه «ملی» زمانی معنی می‌یابد که بخش عمده سخنرانی کوتاه ۱۰دقیقه‌ای او در ابتدای نشست به‌لزوم برگزاری جشنواره مربوط می‌شود. همچنان که سخنرانی ابتدایی او یکی از کوتاه‌ترین سخنرانی‌ها در ادوار نشست‌های رسانه‌ای جشنواره فیلم فجر، بدون ارائه مرسوم آمار و اطلاعات بود، شاهسوری بارها یادآور شد که این رویداد «ملی» است و همین واقعیت دلیل مهمی برای برگزاری‌اش است.

پس آنچه این‌بار از زبان او می‌شنیدیم با آنچه پیش‌تر از دهان دیگر دبیران و برگزارکنندگان جشنواره‌های پیشین شنیده بودیم، تفاوت داشت. این بار صفت «ملی» فراتر از قبل تنها اشاره به ساختار یا نوع برگزاری جشنواره نبود، بلکه بیشتر تأکید بر لزوم برگزاری جشنواره بیش از هر چیز بر لزوم بودن جشنواره تأکید داشت و صفت «ملی» مهم‌ترین ابزارش برای تأکید بر این لزوم بود.

روزنامه چهل و چهارمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر

44th
FAJR INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
یکشنبه ۲۵بهمن ۱۴۰۳شماره